

БИСТИН КАНДИДАТТАРЫНЫС МЫНЧААР ЧУРТТААРЫ СОЛУНДУР

Николай Константинов чам-лык хунерде бажыныгы дым-жар. АТБ-инин септелге зона-зын карбюраторлар септе-чегире дорт ажил-хулаалары кутулган калып, кетти проф-завел комитетинде эш-оору-биле чыгып хулаалар. Албан хулаалар эвес, септелге зона-зында ажил байдаларын кал-чар экижидеринин, ажилчыл-нар-биле хостуг уде калып солун хемчеглер эрттеринин дугайында баш уур планна, комитетте эш-оору-биле сүм-едежир. Сагыла-ч-чүм урентер экижидер-биле чугалажыр, ажилчыл ат-алдар, кижинин хулаа болгаш инитиел му-рунга харысалганын дуга-жында аммыралдан толгарай чижиктерин көргүзүп тургаш таймбырлар. Буруулук кижини чүгел бактаар, коңчуур эвес, а оң арын-пүүрүн оттуртуп, каячар чурттап чорур кижини мен деп бодандарын кызы-дар.

АТБ-ден үнгөш, Гастелло ат-тыг партия хажылаан төл-бектин эрин дургаар, моон ырак эвес хоорайнын культу-ра кидизинин бажынычы чоруй агаарай араак бажылар. Аңаа хоорайнын ыры болгаш таныш аңсамалын элчегил репети-циязы болур. Николай Кон-стантинов ажилчыл чам-жылаан уштуруп, хөгжүмө бу-гу болуп чыгып, талаачыг аягына чыгып кылгаш, ыры деп ынак черинче ужулгар.

Н. Константинов-биле эң баштай оң ажилдар черинге ужурашкан мен. Пат чаңчык-кай, шалыкпын, тода шимчээш-кинер-биле карбюраторну кон-чуг дүргөн чакшап, урлык че-рия тым, эгеш, шенелес кы-лар стейлге кынаан союла. «Бо-лаа ажырабас апарды-дээр», септеттинге карбю-раторлар чакшай салып кагам. Мергедил ажилчыл кижини бодуну кылдыр ижин, и-би көргүсөн артист дег, бер-гедештин чокка саалаарын кынып олуларын көргөш, каяч мен чамчаар ажилдар өөренип алганын билеп алкысаң келир.

Николай Константинович Новгород областын Акуловка деп демир-орук станцияныга төртүтүнгөш, аңаа эскен. Аңаа чок өзүп орнун болгаш өг-бү-ленин чыгыш эр кижини апар-ган. Чеди классты дооскаш, келжээки школага өөренишкан, паровоз депозити өөренишкан болуп, күш-ажылын наамаларын эгелзеп, Ажил-штин ажыг дегерин аманан, ажилда ал-ган көпкөтүн үненин элзеп оол тургаш-ла билген.

— Ажылдашканын, келжээки школага өөренип берге-ле турган. Туруп могаарын-даа аттыг. Ылчала-лаа дүргөн тургайла ажилда эгелзеп, мергедил шимчээш алып деп күзүлмөн көчүп болган — деп, Николай Константинович сактып олулар. Анык оолдун күш-ажылы дадыгышканын, га хоочун ажилчыл Александр Данилин дузалап, ажилдын чажытарына өөркетел.

Кызымак оол чоорту мерге-жил, баштай слесарь, оон сө-дүлө токар апарган. Совет

алган. Калы ажилдаан коллек-тив аңаа бекке бузурган илериди, 1975 чылда Кызыл хоорай Советинин депутаты кылдыр сонган. Депутат ху-лалганын ол ак сепкилдиг-биле күтүлдү, эш-ооруну бузур-ган хемчег-даа хажыткан. Те-лентиг кижиге бузурел улам быжыгып, дараазында 3 чымыш-тарга база депутат кылдыр сонгуттуруп келген.

АТБ-ин коллектив бо чы-лы база-ла коммунист Кон-стантинову хоорай Советинин депутатына кандидат кылдыр депшиткен.

Оон хей-инитини хулаалганын чүгел депутаттын хулаалганын-биле кызыгаарлаттырмаан. Н. Константинов некте проф-завел комитетинин даргазы. Төрөн бодунурагынын хөг-жүлдөш, ажилчылдарын айма байдалын экижидер дээр сатыш салып чорур кижини.

Н. Константинов Күш-ажыл-чы Алдар орденин 3-ку че-ге-зи-биле болгаш Ленин-ин юбилей медалы-биле шаңнат-кан. Оон дугайында АТБ-ин бодунурагы эргелчегин Г. Ту-татчиков, калы ажилдап турар эштер элеттин А. Алчатаев, токар В. Заков олар эмерге-жилдиг ажилчыл, эки эш, тө-лентиг калыдап деп чугаа-лаар болду.

Николай Константинович бот-тымын урай чүлүдүн идеялык киржикчиси. Төрү-мелден салым-чаанын ыраажы, Кызылдын ыры бол-гаш таныш аңсамалын кол солистеринин бирээни. Оон күштүг болгаш чараш үнөмө профессионал спеначин ыраажылары-даа ааларгап болур. Ол орус улустун ырларын, ко-жамыктарын ыраажыга оңаа сундулур.

Ажилчыл ыраажынын урай талантым бекке үнөлөгө чет-кен. Тыва АССР-ин алдарыг артист деп хундулуг атты 1967 чылда аңаа тымсаканы оңу хе-речилеп турар. Эрткен чылдын октябрында найыскал Москва-га болуп эрткен Тыва АССР-ин культуразынын болгаш урай чүлүдүн хунеринге база киржип чорган.

— Ажилчы ыраажынын урай талантым бекке үнөлөгө чет-кен. Тыва АССР-ин алдарыг артист деп хундулуг атты 1967 чылда аңаа тымсаканы оңу хе-речилеп турар. Эрткен чылдын октябрында найыскал Москва-га болуп эрткен Тыва АССР-ин культуразынын болгаш урай чүлүдүн хунеринге база киржип чорган.

— Оо, чок. Уени чөп ажы-лаарга, ол четир — деп, Ни-колай Константинович харым-ладым. Оон өг-бүлөни быжыг найырдалды. Калы ашаанын сонугуралин хундулээр, өг-бү-лөдөн чардыгып турар сен деп, черде чемелеп көрбөш. Вален-тина Викторана боду Респот-республика лаборатория эрге-лекшин, база чай чок ажил-дыг, Ылчала-лаа урук-даржа-нын кижининдегизинче үргүлчү сатыш салып, бай эвес кижилер кылдыр астуруп каанлар. Олун Аларей Томскийн поли-техник институтун дооскаш, Билибиноа ажилдап тур-ган, ковар мергедилдиг ни-жесер. Уруу Елена алазынын соон салган, пассажир АТБ-инде ажилдай берген.

Николай Константинович бодунун хайымчыныг амыл-ралынын дугайында «Мылчаар чурттаарга солун» — эр ажил-чыл болгаш ыры-шоор мени аныксылап турар — деп, чугаладым. Шы-на өскөт.

Н. КУУЛАР.

ЧУРУКТА: пассажир АТБ-инде арбораторшк, Кызыл хоорай Советинин депутатыга кандидат кылдыр ам база катан депшиттирген Н. Кон-стантинов.

О. ОХЕМЧИКТИН ФОТОЗУ.

БОЛГАРИЯ. «ТА-1300» деп элетронуг телефон аппара-дин массалым-биле бузурерин Белоградчик хоорайда теле-фон-эргеле аппаратуразынын заводу шимчээш алган. Бо чылдын төңчүзүгө чедир те-лефон аппаратарынын ам-лаа 26 чад хевирлерин бузурерин шимчээш алырын заводтук коллектив шимтирлзеп. Бү-дүрүлгө чери бодунун продук-циязынын 80 хире хууун СССР-же болгаш Экономиктин Дузалажылга Чөвүлеленин кечигинери өскө-лаа чурт-тарже үндүр садылап турар. ЧУРУКТА: Нада Даманова болгаш Ланго Ангелос олар-нын «ТА-1300» деп телефон аппаратарын элтеп турары. БТА-СЭТА-нын фотозу.

ЧАЙЫННАНЧАК ҮЛЕГЕР

ГАВАНА. (СЭТА). СССР-биле Кубанын аразында салды харылзааларын Куба Респуб-ликанын даштык салдыг ми-листриниң бирги ораакчызы Герман Амадо болгаш эконо-миктиг калы ажилдажылга талазы-биле Күрне комитети-нин даргазынын бирги ораак-чысы Эрнесто Мелендес со-циалистг интернационализм-ин болгаш акм-дуна дуза-ламчыны чайыннанчак үле-гер-чижээ кылдыр демделзеп-нер. Олар куба найыскалга болган парламта конференция-зынга чүве чугалазаныр.

Совет Эвилели-биле бистин чуртувустун аразында боду-нун 25 чыл юбилейин демсег-леп турар салдыг-экономикаг харылзалар ажил-агыл, эр-тем-техника болгаш салдыг та-лазы-биле эрчг харылзалар-нын хемчээлден эртип ту-

СОЦИАЛИЗМ ЧУРТТАРЫНДА

БРАТИСЛАВА
Көдээ ажил-агылдың ужу-р чүлүдүн «Словарь» дээр тус-кай албанын ужудукчулар бо чылдын хову кампаниязын эгелей берген. Олар сөдүгү-үге чедир республиканын кооперативтеринде болгаш кур-ажыл-агылдарында күзүн та-рыыр кызыл-тастын 10 муң гектар шөлүн агаардан немс-ле чемгерилге-биле хандырган-нар.

Ол каттыжымшыкын ужу-дукчулары Чехословакия-нын кедээ ишчилеринин идеялыг апарган. Олар ылап коюп аат-кан агротехниктиг хуузалар-ла тарга культурааларын нем-лей чемгерин, таражымаларын хоралажылга ууур демсег-лине уулу дузанын көргүзүп туралар. Амгы, чедити чехо-

Болгариянын салдыг феоу-дунтентиг хөгжүдери эконо-миканы кедүренин бекке темпизин хандылар. Ол амгы-үде даштык салдыгын сөөр-түлгелерин кылдырыга транс-порттун кол хевир апарган: далай болгаш хем-даа орутка-ры-биле чуртче кияр болгаш чурттап үндүр-лаа сөөртүлгел-ерин 90 хууун ол харылап турар.

Улусу эрге-чагырганын 40 чылдарынын иштинде болгар далай болгаш хемчег-даа порттарынын хемчээли дыка калбарган. Бургаста, Варнада, Русада, өскө-лаа порттарда чад техниканы ажилдаа киярген, оларда чүштөр чүт-үрүл-дүжүр ажилдарын ме-ханизатор ажил-агыл хире кы-рында доосулган. Болгария Улус Республиканын далай феоу-дунтентиг сөөртүлгезини-ни хемчээли 1,7 млн. тонна, хемини — 300 муң тонна чет-кен.

ХАНОЙ
Вьетнамын Куангнам-Дан-инг дээр төп можуунада ажилттын көдээ ажил-агыл техниказын септеринин бол-гаш чурттарынын талазы-биле чуртга эр уулу дээр стан-ция тракторларын, насос-тын болгаш өскө-лаа машина-ларын база механизаторын ажилдаарын хуузалыг ды-ка уузадыр, таражымаларын ажилын чингедир аргаларын бээр.

Көдээ ажил-агыл техника-зын септер болгаш хандыр талазы-биле Куангнам-Дан-ингта ишкыл, илалг станциялар-нын калбак четкелерин СССР-ини дузаны-биле бүтү Вьет-намаа тургузуп турар. Рес-публиканын шимдеринде Со-вет Эвилелине кылып үндү-ргөн хей салыг тракторлар, өскө-лаа машиналар, механиз-атор ажилдажылгы турар. Станцияла тургузуган амгы уенин болжаарайлаг дерг-херекселдери чүгел совет эвес, харын база вьетнам бодуну-генин техниказын септеп, кы-лыр арганы берип турар. (СЭТА).

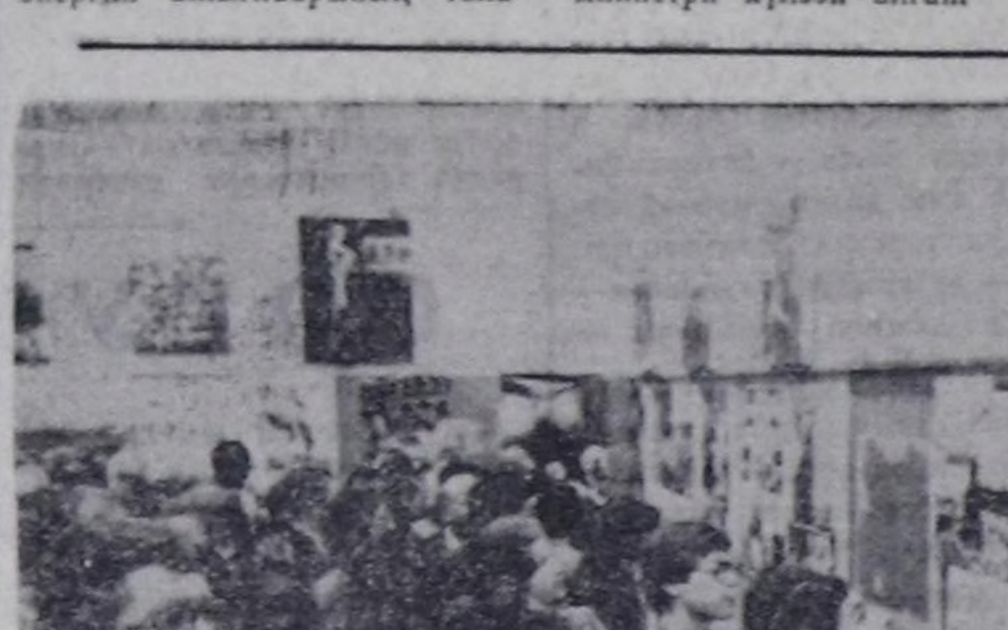
Чөвүлел турар бүгү күрүне-лерин аразында чок турттарыг бирээш болу берген.

ССР-биле Кубанын ара-зынга экономикаг болгаш эр-тем-техниктиг калы ажилда-жылганы 2000 чылдын үенин-де чедир хөгжүдериинг үр хуузалыг программанын, ол ышкаш ЭДЧ кечигүвү чурт-тарынын эртен чылын Москва-га болган экономиктиг чөвүл-е хуузалыг шимтирлерин бот-тандырып чорудар республи-канын келер үезинге оңаа чу-гула ужу-дузалыг бооп ту-рарын Г. Амадо болгаш Э. Мелендес айтканыр.

БОННДА КОНСУЛЬТАЦИЯ

БОНН. (СЭТА). Февраль 11—12-де Боннга адролуг чепсектин неперээр чорун болдурбазынын айтырылгы-нын талазы-биле совет-ба-рынын-бонн консултациялар болган.

Консултацияларга совет таладан СССР-ини ИХМ-ин коллегия кечигүвү В. Ф. Пет-ровский, СССР-ини ИХМ-ин болгаш СССР-ини атомук энергия ажилдарынын тала-

зы-биле күрүне комитетинин харысалгалыг ажилдажыл-гы, барым-герман таладан ГФР-ини ИХМ-ини кылалы начальныг В. Унгерер, ИХМ-ини, ГФР-ини эртем шим-челеринин болгаш техноло-гиянын министрствозун, ажил-агыл министрствозун, талазы-биле кырышкан. СССР-ини делегациязын ГФР-ини ИХМ-ини күрүне министри хулаалг алган.

НЕПАЛ. «ССР-ини чоңуну культуразынын өртиселери» деп алаан СЭТА-нын фото-чуртуктар делегезин, (чуртукта) Кат-манду хоорайга чедикшигин болган. Со-вет кижилерин амыралынын болгаш ажил-инини азы-бүрү талааларын то-даргай көргүсөн онуг чус аяг уу-г чуртуктар делегезге кирген. Совет кылу-

О. САМБУУ.

ТАЙБЫН КОСМОС ДЭЭШ

НЬЮ-ЙОРК. СЭТА-нын көрр. С. Байбаковтун дамыт-каны бола: КНО-нун космос делегемин тайбын сорулгаларга ажилдарынын талазы-биле комитетинин эртем-техник-тиг адалым комитети-нин сессиязын кир-жикчилеринин кичиретиле-тенүлде комитет милдату-застарын баш уур болдур-базынын, чер чогууда де-легемини бүтү кижин төрөл-те-тенни чаагай чорунга ажил-дарынын айтырылгы хаара туттунган.

КНО-нун космос делегем-рини тайбын сорулгаларга ажилдарынын комитет бол-гаш оң адалым комитеттери ышканын, илалг ат-алдарыг органдар комитет боо-чепсег-тин чаа-чаа хевирлерин тур-гузар девисээр, кижин төрөл-те-тенге чаа өлүмүн айыл-дын үнө дөзү кылдыр хуу-дурарын болдурбазынын ула-ган күженишкенине кирши-лей барып черле шимчел-деп, ГДР-ини космос шим-челерин институтуну дирек-тору Роберт Кнут меделзеп. Чүгел тайбын космос күрү-нелерин аймак чок чорунга бы-

Совет Эвилели космос де-легемин милдатын алаарга бол-дурбас дээр шимтирлерин-биле демсегил турарын адалым ко-митеттин сессиязында ССР-деlegationнын башкыны ала-демик О. Г. Газенко чуга-лаан. «Боо-чепсеге космос делегеминге аягыра тургузар болдурбас дугайында резо-люция дээр 150 күрүнеин КНО-нун Кол Ассамблея-нын 39-ку сессиязын бады-лаанын ол сагындырган.

АКШ-тин делегациязынын адалым комиссияда толгарай эвес турушуп амын турары аңаа санал-оңал сөзүшкүчү-нүн үезинде меделзеп. Ыла-нун турш КНО-нун Кол Ас-самблеянын космос деле-геминге чепсектерин эилер бө-дүрүп, тугузгарын болдур-базыныч улаанга шимтирлерин чүгел буурадып болурун де-лестат айттып турган.

ПАРЛАМТА КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ
ВАШИНГТОН. (СЭТА). Ребганын администрация-нын «сидмстар дайынлары-нын» программанын айма-лымдын америк эртемде-нерин каттыжымшыкын са-гындырган. Ол организация бодунун парламта конферен-циязынга «Стратегтиг кам-галдын талазы-биле инициатива — бюджет болгаш про-грамма» деп шимчел ажил-нын түндүктерин непереткен. Ону космос шимчелдеринин талазы-биле каттыжымшык-нын директорунун ораакчызы Джон Пайк белеткен.

Парламта конференциязынга чугаазыны Пайк чарлап-ма-таан ол инициативанын хей-лөй кескери ракетага ууур камгалажыл системаларын кызыгаарынын дугайында

ЧЕПСЕКТИГ ЧӨНГЭЭ

ХАНОЙ. (СЭТА). Кыдат Вьетнам-биле кызыгаарга чеп-сектиг чаа өнчүк-чөңгөзгө кылган. ВИА агентилелдин медел-зэнин дугаар алырга, фев-раль 11-де кыдат үгер-боолар кызыгаарга 7-ден 10 кило-метр чедир чедир турар вьет-нам Лонгшон болгаш Хуэй-можуларын элзеп калы уу-дурларын күштүг боозашкына таарыштырган. Оон түнө-лине тайбын вьетнам тур-такчыларын аразында өлгөн-

нер бар, хей хемчээлдег мате-риалдыг когарал кылдыган. Ол-ла хуу үгер-боолар адалымшыгына чагата-лын алган, кыдат солдаттар, Хуэй можулун девисээр-ини элзеп калы уу-дурларын элзеп алып соруга-биле ата-каала. Вьетнам кызыгаар-лар болгаш бот камгала күштеринин дайынчылар кы-зыгаар уручелеринге шим-тирлеп, солтур шавышкыны таарыштырганын агентилел меделзеп.

БАЙДАЛ ШЫҢГЫ

ДЕЛИ. (СЭТА). Индиянын Джамна болгаш Камшир штаттында байлал шимчиги-биле чиндиген. ЮНИ аген-тилелдин диндадып турарын дугаар алырга, илаа хөдөл-дүр турар экстремистг организа-циялар штаттын администра-тивтиг тауу Сринагар хоорайга болгаш Камшир ордулажы-нча элзеп калы чуртталганын черлеге хай төктүшкүчүгү ме-сидежикшилерини өскүт-кен. Индиядан Джамна болгаш Камшир башкалар

ИРАК-ИРАН ФРОНТУДА

БАГДАД. (СЭТА). Ирак са-молеттар болгаш вертолеттар сөөдүгү хунерде 120 аягы даймыч ужудушкунуларын кылган, хей салыг шериг те-хниказын, алаңгыда катерлер-ин, үгер-бооларын, минометтар-ын, оңуларын болгаш боо-чепсег склдаттарын уузунаан.

Иран шериглер ол ышкаш ди-риг күжүге база чидирелерге таарышкан.

ПРЕЗИДЕНТИНИН МЕДЕГЛЕЛИ

КАРАКАС. (СЭТА). Уруг-вайдын чоокта чад сонугтан президентин Хулио Мариа Сангинетти бистин чуртувус чооку үеде Куба-биле дипломаттыг харылзаларын катан тургузар деп меделзеп.

Ол Венесуэланын «Наспо-наль» солунуна берген интер-вьюзунга «Кондатор болту-вун» Төп Америкада медел-зешинини тайбын арга-биле шимтирлзери улаанга хө-мчег-биле детикчени Уругвай-нын кылдыр апаарын база айткан.

Хулио Мариа Сангинетти март 1-ден эгелеп президенти-нин албан-хулаалганын күт-седи эгелзеп, политорудат-тырганырга калбак келдер-ла кылдыр деп турар.

Ол муруну-америк күрү-нени чаа удурткучу кижилерин ажил чок чорун бод-гаш өрткө-үенин аарын уруг-вай чактык үе шимтир-лээр апарган «ийн эң уулу ай-тырылгы» болурун медел-зеп.

В. СОБОЛЕВИН ФОТОЗУ. СЭТА-нын фотохрониказы.

«Магысталчактарны амдажытпас» деп чүгелге хамаарыштыр

АРАГАЧЫЛАРЫНЫҢ НУУРУ ЧОК

Чоокта чад Сарыг-Сеп суу-рун кудумчуларына чарал көстүп келген. «Хей-инити суу болур, аңаа арагачыла-рын, толанчыларын, мангыс-талчактарын херөөн көөр» деп улгатыр бижин каан.

Айткан шагында улус чыгып келген. Суурун чурт-такчылары клубту долур олурганда профилактика чо-вүлеленин хуураы эгелзеп. — Аңаа хемчег алаары-биле «чалаткан» чамды кижилер-ге хамаарыштыр дыка аар бо-дод башка кирер чорду.

Бир-ле дугаарында Роман болгаш Мария Шыровтарын салгарган. Оларын ээрини бе-зин шоолуг сергезөөн хире. Хей хонук дугузунда арага-лай келген, инитиге ажилыг ажил кылбас, арын-пүүрүн ок-сунган бо арагачыларын көргө беэин дыка чарымчыг. Илик-хейи кирип, облак-дежик, ка-раттарында чырыктыг чү-вө чок. Кижилерге дорт көр-бөс. Роман Шыров арын ча-

жыра тударына өй болду. Ол ийн кижинин үүлгедин дыка аар, хей-инитинин киле-нин болдурган. Чүд дээрге, бирөөн 5, өскөс 3 харлыг ийн чаш уруун бажынынга эң каапкан, олар беш хонук дугузунда арагалап чоруй барган чүвө-дир. Оң чаш кижилер ижер-чир азы-чөм чок, эен, соок бажынга артып калган, доңуп, аштап турган. Кожалары харын эскерип кааш, милиция органынче дындадып, оларын урулгар өөрелинге акекелген. Оон баш-ка та чүв болур турган.

Ол дугайында ук ада-инин сеткил-сагыжында кияр чугаа-лар дээр хуурадын киржик-чилери ораалдашкан, бурууун миниринге илгезөөн. Ыл-чалда-даа олар «аас-сөскө ал-зыр хире эвес» болган.

— Шагдааларын мегелеп турары ол-дур, арагалап чор-баан, херек ужуң Кызыл ки-рип чораш бис—деп, Мария

Шырова таймбырлап турган. Ону дыңнаан улус элдесинин бажын чайддылар. Кызыл-даа бир чораш болза, ийн чаш уруун кичаап ээн бажыга кааптар боор? Бир болза, эдериң алгай, чок болза, тө-рөдериңге, таныш-көрүш кижилеринге чалып каай.

Төрүп алганы чаш төдүн ээн бажыга каапкан, чер не-зип, арагалап чоруй барган ол ада-ини чымалганнар дыка шүгүмчүлзөн. Боттарынын кылды каан үүлгедин билди-мей турары дээр оларга шы-гылы хемчег хулааларын не-гезөөн. Ычангааш, Мария Шырованын не эргезин ка-зымын, арагалап албалал-биле эмнээр күш-ажыл про-филаторийнче чорударын шимтирлзеп.

Ол суд болгандан бээр элзеп үе өрте берген. Ээн артык чаштары ам хей-ини-ти холга алган. Олар ажыр-бас, А ол доң баарлыг ада-инин

О. САМБУУ.

